

Співпраця українських учених із Європейським центром ядерних досліджень та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень

Учасники чергового засідання Президії НАН України 13 січня 2016 р. заслухали та обговорили доповідь голови Наукової ради цільової програми співробітництва НАН України з Європейським центром ядерних досліджень (ЦЕРН) та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень віце-президента НАН України академіка НАН України А. Загороднього «Перспективні фундаментальні дослідження з фізики високих енергій та ядерної фізики».

В її обговоренні взяли участь академік НАН України Б. Патон, академік-секретар Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України, науковий керівник Інституту теоретичної фізики ім. О. І. Ахієзера Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» академік НАН України М. Шульга, завідувач відділу Інституту теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова НАН України член-кореспондент НАН України Г. Зінов'єв, завідувач відділу Інституту ядерних досліджень НАН України доктор фізико-математичних наук Ф. Даневич, голова Північно-Східного наукового центру НАН України та МОН України академік НАН України В. Семиноженко, заступник міністра освіти і науки України доктор фізико-математичних наук М. Стріха, директор Інституту телекомунікацій і глобального інформаційного простору НАН України член-кореспондент НАН України С. Довгий, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я. Яцків.

Президія НАН України зауважила, що співпраця українських учених із Європейським центром ядерних досліджень та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень розпочалася досить давно, ще за радянських часів. Але тоді вона здійснювалася, як правило, на індивідуальному рівні або обмежувалася участю у спільних наукових конференціях та школах. Від 1992 р. НАН України спрямовувала зусилля академічних установ на те, щоб українські вчені були задіяні в наукових програмах ЦЕРН і Об'єданого інституту ядерних досліджень.

Забезпечення реалізації цільової програми співробітництва НАН України з ЦЕРН та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень у галузі фізики високих енергій та ядерної фізики, яка стала черговим етапом у розвитку співпраці з цими потужними науковими центрами, мало суттєве значення для прийняття керівництвом ЦЕРН у жовтні 2013 р. рішення щодо вступу України до цієї організації як асоційованого члена.

Програма дала змогу українським фахівцям брати участь у підготовці, проведенні фізичних експериментів у ЦЕРН і Об'єданому інституті ядерних досліджень й обробленні результатів досліджень, внаслідок чого було отримано низку важливих результатів, які збагатили світову та вітчизняну науку. На сьогодні українські вчені є співавторами понад 300 наукових праць, одержаних

за результатами досліджень у ЦЕРН та Об'єднаному інституті ядерних досліджень.

Враховуючи ефективність виконання програми і значний внесок українських учених у проведення досліджень Європейським центром ядерних досліджень та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень, а також важливість забезпечення заходів, пов'язаних з асоційованим членством України в ЦЕРН, було запропоновано започаткувати нову цільову програму співробітництва НАН України з ЦЕРН та Об'єднаним інститутом ядерних досліджень «Ядерна матерія» на 2016–2017 рр. 28 грудня 2015 р. на спільному засіданні колегії Міністерства освіти і науки України та Президії НАН України розглядалося питання про реалізацію Угоди між Україною та ЦЕРН стосовно надання статусу асоційованого члена в цій організації. Учасники засідання схвалили низку заходів, спрямованих на виконання дорожньої карти розвитку досліджень з фізики високих енергій в Україні, у тому числі подовження цільової академічної програми.

Президія НАН України доручила академіку НАН України А. Загородньому забезпечити координацію та контроль за виконанням цього завдання, а також за реалізацією програми «Ядерна матерія».

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови *(Прес-реліз за підсумками засідання Президії НАН України 13 січня 2016 р. // Національна академія наук України (<http://g.ua/NITS>)).*